

Štev. 20. Leto 5.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Iz intervencij v Beogradu.

Dne 24. oktobra 1930 se je mudila zopet v Beogradu deputacija našega saveza, sestavljena iz po enega zastopnika iz Maribora, Ljubljane in Zagreba. Deputacija je vodil beograjski tajnik s. Krekić in je bila sprejeta v ministrstvu saobračaja, pri predsedstvu vlade in v Državnem svetu. Deputacija je imela nalogo, na merodajnih mestih predložiti utemeljene predstavitve radi:

- izplačila diferenc delavcem;
- povračila 20% eksekutivne doklade nastavljenem za čas od 1. IV. 1930 do 31. VII. 1930;
- tolmačenja zakona o držav. prometnem osobju radi vračunanja onih let službe, ki jo kdo prebije na železnici pred nastavitvijo, tudi za določanje osnovne stopnje;
- izmenjave zakona o državnem prometnem osobju in zakona o pridobitvi pravice do pokojnine.

V naslednjem objavljam tri vloge in sicer:

a) Za izplačilo diferenc:

Ministrstvo prometa — Beograd.

Podpisani Savez se obrača na naslov s prošnjo, naj ministrstvo odredi ljubljanski in zagrebški direkciji državnih železnic, da čim prej izplača delavskemu osobju diferenco med plačami po začasnem pravilniku iz leta 1920 ter urninami po naredbi M. S. Br. 72-23 in odloku G. D. Br. 7355-23 za čas od 25. VIII. 1923 do prevedbe na urnine.

Kakor smo obveščeni, je za ta izplačila že odobren kredit v znesku 17.414.928 Din ter je g. predsednik kralj. vlade že dne 15. sept. izdal dovoljenje, da se difference izplačajo. Tudi Glavna kontrola je pristala na izplačilo. In čeprav je od tedaj preteklo že več časa, direkcije še do danes niso dobile dovoljenja odn. naloga, da izplačajo delavcem difference.

Ker za izplačilo teh diferenc ni nobene ovire, prosimo, da odredite oblastnim direkcijam, da izplačajo delavcem difference še tekom meseca oktobra, da si lahko delavci za zimo preskrbe življenske potrebščine in kurivo.

b) Za povračilo 20 odstotne eksekutivne doklade:

Ministrstvo prometa — Beograd.

Podpisani Savez se obrača na naslov s prošnjo, da izda Ministrstvo direkciji državnih železnic v Ljubljani tolmačenje zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o držav. prometnem osobju in to glede izplačila 20 odstotne eksekutivne doklade, predvidene v čl. 26 zakona o državnem prometnem osobju.

Ljubljanska železniška direkcija je na podlagi citiranega zakona izplačala osobju dodek na službo po § 3 v zvezi s § 8 in to začelši od 1. aprila 1930. Istočasno pa je vsem uslužbenecem, ki so navedeni v čl. 26 zakona, za dobo od 1. aprila 1930 do 31. julija 1930 zopet odtegnila že izplačan 20 odstotni dodatek za težko delo po čl. 26 zakona o držav. prom. osobju. Smatramo, da je to postopanje ljubljanske železniške direkcije neosnovano in to iz sledečih razlogov:

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o držav. prom. osobju predvideva nov dodatek na službo in to s § 3 za vse osobje razen administrativnega in računskega osobja, ki ni bilo najmanj 2 leti v eksekutivni službi. Na podlagi odredb § 8 istega zakona se izplača dodatek na službo od 1. aprila 1930.

Vse osobje, imenovano v § 26 zakona o držav. prom. osobju, je imelo pravo na dodatek za težko službo v izmeri 20 odstotne osnovne in položajne plače, ter je ta dodatek dobivalo redno, dokler je bil ta paragraf v veljavi. Osobje je torej dobilo na podlagi veljavnega zakona, ker je po tem zakonu vršilo službo, izplačan 20 odstotni dodatek za mesece IV., V., VI., VII. 1930. S prej citiranim zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o držav. prom. osobju pa je s § 7 ukinjen dodatek 20 odstotne osnovne in položajne plače po čl. 26. Citirani § 7 za to ukinitve ne predvideva dneva ter je logično, da stopi ta ukinitve v veljavo z dnem, ko se zakon objavi v »Službenih Novinah«, ker dobi zakon šele s tem dnem obvezno moč. Zakon je bil objavljen dne 15. julija 1930, ter je s tem dnem ukinjen 20 odstotni dodatek po čl. 26, a pod nobenim pogojem se ne more železničar-

jem po veljavnem zakonu redno izplačati 20 odstotni dodatek naknadno odtegniti. Ako bi naredbodajalec hotel ukiniti 20 odstotni dodatek s 1. aprilom 1930, bi to izrecno odredil v zakonu analogno odredbi § 8, s katero določa, da se novi dodatek na službo izplača s 1. IV. 1930.

Stališče ljubljanske železniške direkcije je protivno rešenju seje Glavne kontrole od 12. II. 1929, ki je odločila, da državni uslužbenec v slučaju razveljavljenja rešenja niso dolžni vračati državni blagajni že sprejetih prejemkov, ker so za dobo, dokler je tozadevni odlok bil v veljavi, vršili službo po dotičnem odloku in seveda imeli pravico do dotičnih prejemkov.

Na podlagi zgoraj navedenega prosimo, da ministrstvo v smislu odredb zakona o izmeni in dopolnitvi zakona o držav. prom. osobju izda ljubljanski direkciji principijelno razlago tega zakona in odredi, da ta direkcija uslužbenecem za mesece april do inkl. julija 1930 že izplačani, a potem odtegnjeni 20 odstotni dodatek izplača.

c) Za principijelno tolmačenje zakona radi vračunanja neregulirane službe:

Državnemu svetu — Beograd.

Podpisaniemu Savezu je čast prositi Državni svet, da bi prej, nego bo rešaval posamezne pritožbe železniških uslužbenecov radi njih degradacije iz višjih v prvo stopnjo osnovne plače povodom imenovanja stalnim uslužbenecem, o tem vprašanju razpravljal na splošni seji Državnega sveta in sprejel principijelni sklep, ker je zakon o držav. prom. osobju glede določanja periodičnih stopenj osnovne plače nejasen. Prošnja, ki jo vlagamo kot zastopniki v našem Savezu organiziranih železničarjev, utemeljujemo s sledečimi razlogi:

Glede določanja periodičnih stopenj osnovne plače je dosedaj ministrstvo prometa postopalo različno in sicer:

1. Vse do inkl. leta 1926 je ministrstvo prometa postavljalo uslužbenca povodom nastavitve v tisto stopnjo osnovne plače, ki je odgovarjala številu efektivnih službenih let v nereguliranem svojstvu po čl. 123 zakona o držav. prom. osobju.

2. Leta 1927 je začelo ministrstvo vse železničarje pri reguliranju staviti samo v prvo stopnjo, sklicujoč se na čl. 127 finan. zakona iz leta 1926-27 in tolmačenje Generalne direkcije.

3. V letu 1930 so direkcije tistim uslužbenecem, ki so bili nastavljeni 1. 1926 v službenim letom odgovarjajočo stopnjo ob priliki priznanja stalnosti, odvzele dotedajno stopnjo osnovne plače (v neklih slučajih 9. ali 10. stopnjo plače) ter jih degradirale nazaj v prvo stopnjo osnovne plače, dasi je rešenje o postavitvi v 9. ali 10. stopnjo veljalo prej 3 leta in postalo pravomočno. To protizakonitost opravičujejo direkcije z rešenjem Generalne direkcije držav. žel. br. 6487-29. To rešenje pa ni zakon in ne more zamenjati zakona, nego je samo objasnitev, ki ni obvezna, ker je ni izdal naredbodajalec ali Državni svet, nego podrejena administrativna inštanca.

Prizadeti železničarji so se pritožili proti tej degradaciji na Državni svet, kjer je dosedaj vloženi okrog 200 takih pritožb. Ker se tistim železničarjem, ki so bili redno postavljeni v po službenih letih odgovarjajočo stopnjo že 1. 1926 ter so to stopnjo uživali čez tri leta in se zoper to ni pritožila Glavna kontrola, s čimer so te postavitve postale pravomočne, s to degradacijo v prvo stopnjo godi krivica, prosimo, da Državni svet rešenja o degradaciji teh železničarjev na podlagi vloženi pritožbi uniči in jim povrne že dosežene pravice.

Poleg tega prosimo, da Državni svet v splošni seji razpravlja o vprašanju, katera službena leta se imajo uslužbenecem v slučaju pridobitve stalnosti vračunati za stopnjevanje. Zakon o držav. prom. osobju nikjer ne predvideva, da se ima vračunavati za stopnjevanje samo regulirana služba ter se v ostalih resorih priznava za stopnjevanje tudi neregulirana služba. Samo pri železničarjih se delajo izjeme, ki po zakonu niso osnovane. Da zakon nikjer ne predvideva stopnje povodom odrejanja stalnosti in da dovoljuje »stopnjevanje z vstetjem službenih let«, je razvidno iz sledečih odredb zakona:

§ 25 zakona odreja, da se ima v rešenju o stalnosti naznačiti, v kateri kategoriji ali grupi se potrajajo za stalne. O stopnjah ni besede.

§ 42 zakona odreja, da ostane začasni uslužbenec v svoji stopnji vse do tedaj, dokler ne postane stalen. Če bi zakonodajalec hotel za vse, brez razločka službenih let, uvesti »prvo stopnjo«, bi to gotovo označil s tem, da bi mesto stavka: »v svoji stopnji«, zapisal »v prvi stopnji«.

§ 48 določa, da vsak uslužbenec pravilno stopi v najnižjo grupo položajne plače, o osnovni plači pa ne govori. Ako bi hotel naredbodajalec odrediti, da stopi tudi v najnižjo stopnjo, bi to gotovo zapisal.

§ 60 istega zakona pravi: Uslužbenec, ki prehaja iz druge državne službe v službo k državnim prometnim ustanovam, pride na tisto stopnjo osnovne plače, katere odgovarja številu let dotedanje njegove službe.

Iz teh citatov je jasno razvidno, da ni nikjer predvidena prva stopnja osnovne plače, nego je to vprašanje odprto. A vse odredbe zakona gredo za tem, da se prejšnja leta državne službe prizna za napredovanje, kar je jasno razvidno iz § 60 zakona. Da je služba delavca kot vršilca dolžnosti reguliranega uslužbenca državna in javnopravna značaja, izhaja iz tega, da velja za delavce zakon o držav. prometnem osobju in glasom pravilnika o pomožnem osobju tudi čl. 1 zakona o držav. prom. osobju. Na podlagi tega se mora že z upoštevanjem § 60 zakona vračunati leta neregulirane službe za napredovanje.

Motivacija, da te razlage ne dovoljuje odredba finančnega zakona iz l. 1926-27, t. j. čl. 127, ni osnovana in to iz sledečih razlogov:

Z omenjeno razlago je obrazložen čl. 206 zakona, ki je pred obrazlago dovoljeval tistemu osobju, ki je že po prejšnjih zakonih imelo pravico na pokojnino, vračunavanje vse službe tudi pred dovršenim 21 letom starosti in kaderske službe za pokojnino. S čl. 127 je bilo le vračunavanje pred dovršenimi 21 leti ukinjeno. Brez ozira na to razlago pa čl. 127 fin. zakona ne more veljati za osobje, regulirano po 1. nov. 1923., ker je obrazložen s tem čl. 206 zakona, ki ni stalna zakonska odredba, nego je ena prehodnih naredb ter se kot tak lahko uporablja samo za osobje v držav. službi, ki je bilo dne 1. nov. 1923 že nastavljeno, a ne tudi za pozneje nastavljeno osobje. To stališče je Državni svet že zavzel v razsodbo br. 23931 od 16. II. 1928 ter radi tega to vprašanje v splošnem ni sporno. Zato je sklicevanje zagrebške direkcije na primer, ki s tem odlokom fin. zakona podpira uvrstitev v prvo stopnjo, po zakonu neosnovano.

Na podlagi zgoraj navedenega prosimo, da Državni svet na svoji splošni seji pri razmotrivanju tega vprašanja vzame v poštev tudi dejstvo, da se v ostalih resorih neregulirana služba zaračunava; dalje dej-

stvo, da vrši železničar, predno je nastavljen, že več let službo in to celo po 20 in več let službo nastavljenega uslužbenca, in ni mogel biti preje nastavljen radi tega, ker ni budgetne mogočnosti.

Prosimo, da Državni svet na splošni seji sprejme odlok, da se železničarjem o priliki priznanja stalnosti vračuna tudi vsa leta neregulirane službe, ki se mu na podlagi čl. 123 zakona mora računati za pokojnino, tudi za določanje stopnje osnovne plače.

Kakor že omenjeno, je deputacija poleg teh vlog predala še vlogo za izmenjavo zakona o prometnem osobju in zakona o pridobitvi pravice do pokojnine.

Radi izplačila diferenc je dobila deputacija zagotovilo, da je zadeva od merodajnih instanc povsem rešena ter da bo ministrstvo upoštevalo težek položaj delavstva zlasti sedaj pred zimo in da bo diferenco gotovo še pred zimo izplačalo.

Z vprašanjem radi 20 odstotne eksekutivne doklade se bavi v ministrstvu posebna komisija, ki bo določila, ali bo ta doklada zopet vnesena v novi zakon. Radi povračila 20 odstotne doklade za april do julij 1930 pa še ni padla odločitev ter dobe direkcije v kratkem navodilo, ali naj te doklade povrnejo.

Radi všteti delavskih let pri nastavitvi pa se ministrstvo izgovarja na svoječasnno razsodbo Državnega sveta, po kateri se delavska leta vštejejo le za penzijo, ne pa za napredovanje.

Deputacija je zaprosila v ministrstvu, da se vsaj z novim zakonom zagaranira všteti delavskih let za penzijo in za napredovanje. Za one pa, ki so bili vrženi nazaj, pa da ministrstvo še enkrat zahteva tolmačenje zakona z ozirom na predloženi material od strani saveza.

Važna izjava predsednika vlade.

Koncem septembra je predsednik vlade gen. P. Živković, ko se je mudil v Zagrebu, sprejel tudi deputacijo javnih nameščencev, ki ga je prosila, da bi se z novim zakonom izboljšalo gmotno stanje nameščencev in upokojencev. Predsednik vlade je deputaciji izjavil sledeče:

»Tukaj je mnogo stvari, ki se morajo izenačiti. Uradniški zakon ni baš posebno dober. Sedaj sem odredil komisijo, ki ima reševati samo materialno vprašanje in na katerem temelju naj rešimo vprašanje, kako izboljšati položaj nižjih kategorij: ali naj znižamo plače onim, ki imajo preveč, ali pa naj samo zvišamo plače onim, ki imajo premalo. To je od-

visno od budžeta in od finančnih možnosti. To je torej čisto finančno vprašanje, čisto tako, kakor vi sami pravite, koliko je mogoče. Treba je zbrati statistične podatke o upokojencih in aktivnih uradnikih, da se vidi finančni efekt. V vsakem slučaju vlada ne bo gluha za potrebe uradnikov nižjih kategorij in upokojencev in bo storila vse v mejah finančne možnosti. V tem oziru moram posebno opozoriti na poštarje. Toda preveč, gospodje, ne smete pričakovati. Kajti, kdo bo plačal? Država, to smo mi sami in mi moremo od nje jemati samo toliko, kolikor ji moremo dati.«

Uspeh našega saveza.

V zagrebški delavnici so redukcije ukinjene.

Vodstvo delavnice v Zagrebu je pred dvema mesecema z izjavo, da nima zadosti kredita, odredilo, da se dela samo 5 dni v tednu. Naš savez je poslal dve deputaciji v Beo-

grad in na podlagi zadnje intervencije je bilo odrejeno, da se zopet vpelje nezmanjšan delovni čas in se od ponedeljka dne 27. oktobra dela 6 dni tedensko.

Važno predavanje s. dr. Topalovića.

Pretekli teden se je mudil v Sloveniji s. dr. Topalović iz Beograda, ki je obdržal v vseh večjih delavskih centrih shode in predavanja o gospodarski krizi in delavstvu. Ti-

soče delavcev je posetilo te prireditve na Jesenicah, v Ljubljani in Mariboru. Izredno važen in pomemben govor s. dr. Topalovića priobčimo v prihodnji številki »Železničarja«.

Vsi zavedni delavci morajo biti strokovno organizirani.

Ali si že član »Cankarjeve družbe«? Poskrbi, da bodo tudi Tvoji prijatelji postali naročniki. Za 20 Din dobite štiri lepe knjige.

ŽELEZNIČARSKI VESTNIK.

Sprememba zakona o pridobitvi pravice do penzije.

Svoječasno je deputacija saveza predala na dvoru v roke dvornega maršala predstavo, s katero se obrača do Nj. Vel. Kralja, da bi se potom ministrskega sveta izmenjal zakon o pridobitvi pravice na osebno pokojnino, ki je bil uveljavljen dne 6. I. 1929.

Po tem zakonu namreč zadobi uslužbenec po nastavitvi pravico do osebne pokojnine šele po 19 letih regulisane službe in se v ta čas ne šteje služba, ki so jo prebili na železnici pred nastavitvijo kot dnevničarji. Naš savez je predlagal, da bi se zakon spremenil v toliko, da se v ta čas všteje tudi dnevničarska služba.

Na našo vlogo smo dobili od pisarne Nj. Vel. Kralja sledeči odgovor, iz katerega je razvidno stališče komisije za izdelavo novega zakona o državnem prometnem osoblju in stališče Generalne direkcije ter Ministrstva saobraćaja:

Ministarstvu Saobraćaja.

U vezi navedenja toga Ministarstva od 26. VI. 1930. g. M. S. Br. 12412-30 i gornje požurnice, a po predmetu izmene zakona o sticanju prava na ličnu penziju — Generalnoj direkciji je čast izvestiti to Ministarstvo da je naznačeni predmet bila uputila Komisiji za izradu zakona o drž. saobr. osoblju, da ga ista prouči i po njemu dade svoje mišljenje. Naznačena komisija ma da se je za davanje traženog mišljenja oglašila na nenadležnu ipak je svoje mišljenje po predmetu dala i ono u celosti glasi:

»Komisija za izradu Zakona o državnem saobraćajnom osoblju rasmotrla je ovaj predmet na svojoj 97. sednici održanoj na dan 27. augusta 1930. g., pa je našla, da nije nadležna za donošenje odluke po ovome pitanju, ali pošto je predmet proučila, čast joj je dati sledeće mišljenje, da bi zakon o sticanju prava na ličnu penziju trebalo toliko izmeniti, što bi se onim službenicima, koji bi se onesposobili za vršenje službe prilikom vršenja iste, i kojima bi se shodno čl. 123 poslednji stav zakona o državnem saobraćajnom osoblju priznalo za penziju 10 godina više, u svakom slučaju trebalo priznati pravo na ličnu penziju bez obzira na broj godina efektivne službe.«

Za predsednika Komisije: Ž. J. Stanković.

Usvajajući prednje mišljenje Komisije Generalna direkcija se nada, da će isto mišljenje biti prihvaćeno i od strane toga Ministarstva, jer se u ovakvim slučajevima zakonodavac u prvom redu treba rukovoditi obzirima humanosti i pravičnosti, na kojima je danas zasnovano celo socijalno zakonodavstvo.

Što se tiče drugog zahteva Železničkog saveza, da se železničarima provedeno vreme u neregulisanom svojstvu prizna za penziju Generalna direkcija nalazi da se tom zahtevu ne može izaći u susret.

Beograd, 10. septembra 1930. g.

Po naredbi Generalnog Direktora Načelnik opšteg odeljenja: Podpis nečitljiv.

Min. Saobraćaja Kralj. Jugoslavije

Opšte odeljenje, Br. 17277

11. sept. 1930. g. u Beogradu.

Kancelariji Njegovog Veličanstva Kralja!

Po pretstavci Ujedinjenog Saveza Železničara čast je podneti sledeći izveštaj: Sem regulisanog osoblja državne železnice imale su ove znatan broj dnevničara koji su vršili službu regulisanih službenika, ali iz raznih razloga (najviše zbog pomanjkanja kredita) nisu mogli biti regulisani. Za ove službenike odredbom čl. 123-II. Zakona o državnom saobraćajnom osoblju predviđeno je sledeće:

»Kad se dnevničar — stalni radnik — postavi za službenika sa godišnjom platom, onda će mu se za penziju računati sve vreme koje je kao stalni radnik bez prekida proveo u službi drž. saobraćajnih ustanova, računajući od odsluženja vojnog roka, ili od časa od kada je oslobođen od ovog služenja.«

Sem toga u poslednjem stavu istog člana određeno je:

»Ako službenik bez svoje krivice, na kakvom službenom poslu bude tako povređen ili tako teško oboli od bolesti, koja se pojavila kao posledica službe, da postane nesposoban za dalju službu, priznaje mu se za penziju vreme, koje je do sada proveo u službi i još 10 godina.«

S obzirom na odredbu čl. 124 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju, prema kojoj službenik zadobije pravo na penziju, kad navrš 10 godina službe, koja mu se priznaje za penziju, uračunavata je služba i čl. 123 pom. zakona u napred navedenih 10 godina. Na taj način bilo je udovoljeno i jednim i drugim, t. j. bivšim dnevničarima i onim koji su stradali u službi bez svoje krivice.

Ovo stanje iz osnova je izmenjeno stupanjem na snagu Zakona o sticanju prava na ličnu penziju od 6. III. 1929. god. Član 3 ovog zakona određuje među ostalim, da državni službenici zadobijaju pravo

vo na ličnu penziju, kad navrš 10 godina efektivno provedenih u aktivnoj službi ili službi državnih saobraćajnih ustanova, no s tim da se u ovo vreme ne računa vreme, koje je službenik proveo u službi kao kontraktualni činovnik ili dnevničar.

Ovom zakonskom odredbom vrlo su teško pogodjeni i bivši dnevničari, koji su docnije regulisani, a kojih samo kod Direkcije državnih železnica Beograd ima oko 2000, kao i oni, koji su stradali u službi, jer napred pom. zakon određuje, da moraju imati najmanje 10 godina efektivne regulisane službe, kako bi se mogli koristiti beneficijama čl. 123 zakona o državnom saobraćajnom osoblju.

Ova predstava upućena je Generalnoj Direkciji železnica, koja je zatražila mišljenje komisije za izradu zakona o drž. saobraćajnom osoblju.

Na osnovu mišljenja prednje komisije Generalna Direkcija stala je na gledište, sa kojim se slaže i ovo Ministarstvo, da bi trebalo predložiti izmenu zakona od 6. III. 1929. g. za one službenike, koji su u službi stradali bez svoje krivice.

Beograd, 2. okt. 1930. g.

Po naredbi Ministra Saobraćaja Načelnik opšteg odeljenja: Podpis nečitljiv.

Iz odgovora se razvidi, da je tako Generalna direkcija kot Ministarstvo Saobraćaja osvojilo predlog Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije ter priznalo potrebu, da se zakon o pridobitvi pravice do penzije spremeni. Obveščamo o tem uspehu vse člane ter pripominjamo, da bomo delali še dalje na tem, da dosežemo, da se pri spremembi zakona o pridobitvi pravice do penzije uračuna železničarjem vsa neprekinjena služba na železnici v onih desetih letih za pridobitev pravice do osebne pokojnine.

Važne razsodbe.

»Naš Glas« je priobčil v eni zadnjih številkih pod naslovom: »Uradniško pravo v praksi« važno razsodbo Državnega sveta in nadalje pojasnilo finančnega ministrstva. V informacijo železničarjem ponatiskujemo ta članek.

Zastaranje pravice do vlaganja tožb na državni svet.

Dolgo časa je že sporno vprašanje, kdaj zastari pravica drž. uslužbencu do vložitve tožbe na državni svet zoper ministrske odloke. V tej zadevi je prav poučna in prejudicijalna značaja razsodba, katero je državni svet v svojem VI. oddelku izdal dne 20. marca 1930, št. 5958-79 po tožbi uslužbenke N. N., ki je izpodbijala rešitev kabineta finančnega ministra, s katero ji je bila odbita zahteva, da se ji vračunajo v celokupno dobo njene državne službe tudi leta, katera je tožiteljica prebila v nekem samoupravnem zavodu.

Državni svet je razsodil, da ne postoji zakonska podlaga za razlog, iz katerega je bila tožiteljica zavrnjena z zahtevo, da se ji prizna sporno službovanje, ker se zoper odločbo o razvrstitvi ni pravočasno pritožila na državni svet in je ta razvrstitvena odločba postala s tem izvršna ter je zaradi tega tožiteljica tudi izgubila pravico, da se ji sporna doba vračuna v dobo celokupnega njenega državnega službovanja.

V utemeljevanju svoje razsodbe navedla državni svet doslovno: »Zaradi tega, ker se tožiteljica ni poslužila pravice do tožbe na državni svet, ni za vselej izgubila tega, kar ji po zakonu event. pripada. Ta opustitev (sc. vložitve tožbe, op. ured.) bi imela za posledico samo izgubo event. pripadajočih prejemkov za minuli čas do vložitve prošnje.«

Zato izpodbijana rešitev ne more ostati v veljavi in mora minister tožlikino zadevo vzeti v obravnavo in izdati drugo rešitev.

Ta razsodba je zelo važna, ker dokazuje, da stoji državni svet na stališču, da pravica državnega uslužbenca do uveljavljanja ugodnosti, katere mu garantira zakon, nikdar ne ugasne, da si je event. opustil v zakonitem roku vložiti tožbo na državni svet. S tem, da vnovič vložijo novo prošnjo za priznanje ugodnosti oziroma koristi, katere mu po zakonu pripadajo, pridobi spet iznova pravico do vložitve tožbe na državni svet — in sicer, kakor dokazuje opisani slučaj, z nado na uspeh.

Plačevanje dolgov umrlega uslužbenca iz družinske pokojnine.

V konkretnem slučaju se je zahtevalo plačilo dolga državnega uslužbenca, ki je v aktivni službi umrl, in sicer iz pokojninskih prejemkov njegove vdove. — Z ozirom na predpis čl. 121. uradniškega zakona se je zahtevalo od finančnega ministrstva, oddelka za drž. rač. in proračun, pojasnilo, v predmetu. Zaprošeno pojasnilo je finančno ministrstvo izdalo s spisom D. R. št. 201.266 od 29. novembra 1929, ki se glasi: »Predpis čl. 121. uradniškega zakona je tolmačiti tako, da se iz družinske pokojnine ne morejo prislilno poravnati nikakršni dolgovi umrlega uslužbenca, niti ne tiste vsote, za katere bi se bil umrl uslužbenec še za življenja zadolžil napram državi. — Toda ker je predpis čl. 121. navedenega zakona izjemna določba med ostalimi predpisi tega zakona, ga je treba restriktivno tolmačiti in se mora zaradi tega smatrati, da ta prepis velja samo za poravnane dol-

gov iz zneska družinske pokojnine, ne pa za poravnane iz draginskih doklad. — Po tem torej je mogoče po določbi čl. 22 odločbe ministrskega sveta D. R. št. 107.201 ex 1924 zarubiti (zaznamovati) za dolgove največ polovico osebne draginj. doklade.«

Prošnje za hipotekarne kredite pri fondu Gospodarske poslovalnice.

Razpis št. 55.

Ker prihajajo na Upravo »Fonda za zgradbo stanovanjskih hiš na področju direkcije drž. železnice v Ljubljani« nezadostno obrazložene prošnje za hipotekarne kredite, je izdala Uprava »Fonda« formular za te prošnje.

Formular je treba natančno izpolniti in se mora odgovoriti na vsa vprašanja, kakor so navedena v formularju, ter dati vse podatke, ki se zahtevajo za podelitev posojila v Pravilniku, katerega važnejši členi so bili objavljeni v »Službenem listu« št. 30 do 40 od 4. oktobra tl.

Koristno je tako za prosilca kakor za Upravo »Fonda«, da prosilec dobro pretehta, preden se odloči za zidanje in preden prosi za kredit, vse tehnične, pravne in denarne (premoženjske) momente, ki pridejo v poštev pri gradbi hiše in njenem odplačevanju. — Ni še zadosti, da ima železničar plačano parcelo in drugega premoženja nič, kajti »Fondovo« posojilo v znesku 50.000, 60.000 ali 70.000, kakor je povedano v členu 20 Pravilnika, še ne bo vedno zadostovalo za zgradbo hiše. — V mnogih slučajih bo prosilec sam uvidel, da mu ne kaže pričeti z zidanjem. Večkrat pa se bo mogla Uprava »Fonda« na podlagi točno izpolnjenega formularja o plačilazmožnosti navidezno neobogatega prosilca prepričati, ter mu bo dala posojilo, katerega bi morda prosilec brez točnih podatkov ne dobil.

Vse dosedanje prošnje, katere niso bile odklonjene, se bodo prosilecem vrnile, ter se bo priložil zraven zgornaj omenjeni formular, ki se naj čimprej izpolni in pošlje s potrebnimi prilogami na »Fond za zgradbo stanovanjskih hiš na področju dir. drž. železnice v Ljubljani«. Prošnje (formular) je treba kolkovati z Din 5.—. Formularji se dobijo pri Upravi »Fonda« za ceno po 1 Din komad.

Direktor: dr. Borko s. r.

Amortizacija posojil iz fonda Gospodarske poslovalnice.

Ker železničarji sedaj vlagajo prošnje za odobritev 4% posojila iz fonda Gospodarske poslovalnice za zidavo stanovanjskih hiš proti do 20 letni amortizaciji in morajo v prošnjah navesti, v koliko letih in v kakih obrokih bodo odplačali posojilo, objavljamo spodaj amortizacijsko tabelo, po kateri se lahko odločijo, v koliko letih bodo mogli odplačati posojilo. V tabeli so že vpoštevane vse obresti. Kdor si izposodi Din 50.000, bo moral plačevati naslednje zneske, da bo odplačal svoj dolg z obrestmi vred:

Poravnava dolga v letih	Mora plačevati mesečno Din	ali letno Din
10	514.—	6.160.—
11	476.—	5.710.—
12	444.—	5.325.—
13	417.—	5.005.—
14	395.—	4.735.—
15	375.—	4.495.—
16	358.—	4.290.—
17	343.—	4.110.—
18	329.—	3.945.—
19	317.—	3.805.—
20	306.—	3.675.—

Za poravnavo posojila v znesku Din 60.000.— pa bi moral plačevati mesečno, odnosno letno, naslednje zneske:

Poravnava dolga v letih	Mora plačevati mesečno Din	ali letno Din
10	616.—	7.392.—
11	571.—	6.852.—
12	533.—	6.390.—
13	500.—	6.000.—
14	474.—	5.682.—
15	450.—	5.394.—
16	429.—	5.148.—
17	411.—	4.932.—
18	395.—	4.734.—
19	380.—	4.560.—
20	367.—	4.410.—

Za poravnavo posojila v znesku Din 70.000 pa bi moral plačevati mesečno, odn. letno, naslednji znesek:

Poravnava dolga v letih	Mora plačevati mesečno Din	ali letno Din
10	718.—	8.624.—
11	666.—	7.994.—
12	621.—	7.455.—
13	584.—	7.000.—
14	552.—	6.629.—
15	524.—	6.293.—
16	500.—	6.006.—
17	480.—	5.754.—
18	460.—	5.523.—
19	444.—	5.327.—
20	429.—	5.145.—

Ako torej hoče nekdo, ki si izposodi Din 50.000, ta znesek odplačati v desetih letih, bo moral plačevati mesečno po Din 514.—, če pa hoče ta dolg poravnati n. pr. v petnajstih letih, pa plačuje mesečno le Din 375.

Iz teh tabel bo torej vsakdo lahko točno preračunal, v koliko letih bo mogel odplačati svoj dolg, upoštevajoč pri tem svoje redne dohodke.

Dopisi.

Podružnica Maribor III.

Obveščamo vse sodruge, da je s. Simon Lorger začelno odložil predsedstvo podružnice III., ker je za dalj časa odpotoval v Zagreb. V tem času ga nadomestuje s. Kopic Franc, Meljska c. 109, Maribor, na katerega se je obračati v vseh zadevah glede organizacije ali intervencij.

Rogatec.

Vse pritožbe in intervencije so, kar se tiče kurilnice Rogatec, najbrže zaman; zato se moramo javno oglašiti, da se pri nas enkrat naredi remedura.

Vprašamo direkcijo, ali ima strojni mojster v Rogatcu nalogo, da kliče podrejenno osobe v pisarno in mu pove, da ne sme biti nikdo strokovno ali politično (ali gosp. strojni mojster ne ve, da ni več političnih strank?) organiziran, samo Sokol je lahko?

Ali je pravilno, da novince, ki ga je šele sedaj sprejel v službo, da takoj vežbati za kurjača, ko ima dosti kurjačev izvežbanih?

Ali spada čiščenje čevljev v službeno delo?

Ali je pravilno, da se stare nastavljene kurjače uporablja za kurilniško službo in celo sili v službo 24-24, novince pa vežba za kurjača?

Ali je pravilno, da je v kurilnici nabito: »Ker je naše Udruženje edina organizacija, katera štiti naš položaj in čuva naše pravice, zato bi priporočal vsakemu strojevodu, da se čim prej včlani... Torej na delo! Suligaj, strojni mojster.«

Če je direkcija odobrila tako agitacijo od strani službenega predstojnika, upamo, da sme tudi savez obesiti po kurilnici enaka vabila.

Centrala saveza apelira ponovno na direkcijo, da končnoveljavno uredi razmere v Rogatcu ter odredi, da se mora vse enako upoštevati in ali vse organizacije pustiti na miru, ali pa vsem dovoliti iste pravice za agitacijo.

Ptuj.

Zima je pred durmi, vendar se pri naši progovni sekciji nikdo ne zgane, da bi progovni čuvaji in obhodniki vendar enkrat dobili inventarne kožuhe. Danes se že pol let okoli sveta izvrši v kakem mesecu, samo oddaljenost od Ptuja do ljubljanske direkcije in nazaj je pa toliko, da niti v enem letu ni mogoče dobiti odgovora na prošnjo, s katero so čuvaji in obhodniki lansko leto zaprosili za podelitev kožuhov. Da ne bo napačnega razumevanja na direkciji, da smo čuvaji in obhodniki vedno lepo na gorkem kakor direkcijsko osebo, povemo, da dobimo za čuvajnice prekleto malo premo-ga in pri obhodu proge seveda ne moremo nositi v snežnih zametih kakšne »ročne peči« s seboj, da bi si grel premle ude. Apeliramo na gradbeni oddelek direkcije, da nam vsaj tekom novembra preskrbi plašče.

Borovnica.

Kurilniški delavci v Borovnici so najbrže zelo pri srcu železniški upravi. Pred meseci so imeli nek star vagon, v katerem so lahko vedrili v slučaju slabega vremena, odnosno pojedli svoje kosilo in večerjo potem, ko so jih pregnali iz sobe v kasarni. Res pravijo, da nesreča nikoli ne počiva, ampak kurilniške delavce v Borovnici pa tepe kar naprej. Iz sobe so se selili v vagon, ki je bil neraben in za kasirati. Pride odlok, da se tudi ta vagon odvzame in danes nimajo ti delavci nobenega prostora, kjer bi lahko v miru pojedli svojo borovno hrano. Če je slabo vreme, se zateko v kurilnico na prepili, kar zelo utrjuje njih zdravje. Ker ima železniška uprava na stotine vagonov, ki so za kasirati, je zadnji čas, da dostavi v Borovnico za kurilniške delavce en tak voz ter prosimo tudi g. šef-zdravnika, da si enkrat ogleda, kako dobro je preskrbljeno za borovniške delavce.

Pragersko.

V Pragerskem se uvaža naravnost nečuvna praksa, da se ljudi pripravijo ob njih dopust. Če izostane vlak 1156/1155, vračuna postaja celi skupini kar po dva, odnosno en dan rednega dopusta, ne da bi za njega zaprosil in vračuna ta dopust proti volji osobja, ki se redno javi za nastop službe

OGLEJTE SI

bogato zalogo vseh vrst kuhinjske posode, razne svetiljke za železničarje in še drugo v to svrhu spadajoče blago, pri trvdki

Stanko Florjančič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35
Točna in solidna postrežba!

ter izve, da ni vlaka in da se mu bo za to pisal dopust. Da je to izkoriščanje nečuvno, dokazuje dejstvo, da je direkcija skrčila turnus od 8 na 7 skupin in da delamo službo okoli 38%, torej daleko preko 8 urnega delavnika. Tudi rang je v Pragerskem nepoznan in se je tozadevna okrožnica direkcije najbrže izgubila. V Pragerskem je nekaj navadnega, da se čisto mlade, ki so komaj položili uporabnostni izpit, dodeli v službo v turnus, starejše po izpitu in službi, da celo nastavljenec se pa dodeli v rezervno za razne postajne službe in celo v skladišče. Apeliramo na direkcijo, da poskrbi, da se bo v Pragerskem turnus redno izvajal.

Zahvala avstrijskih sodrugov.

Železničarji iz St. Pöltna so poslali centrali saveza po povratku v Avstrijo zahvalno pismo, v katerem se zlasti zahvaljujejo zagrebškimi, splitskimi in šibeniškimi sodrugom, ki so jih gostoljubno sprejeli in jih spremljali na potu po Dalmaciji.

Razprava inž. Koudelka Rudolfa proti Tumpeju Rudolfinu.

V ponedeljek, dne 21. oktobra, se je pred mariborskim okrožnim sodiščem vršila glavna razprava o zasebni tožbi, ki jo je vložil inž. Rudolf Koudelka, namestnik šefa kurilnice v Mariboru, proti Rudolfu Tumpeju, predsedniku podružnice Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev v Mariboru. Rudolf Tumpej je inž. Koudelki očital, da je v svojem delovanju favoriziral nemške železničarje pred slovenskimi, da je ostentativno govoril nekoč v Pragerskem nemško, dalje, da je na nekem zborovanju Udruženja, katerega predsednik je Rudolf Tumpej, izjavil, da bi bilo treba inž. Koudelko prestaviti iz Maribora. Vsled teh očitkov je inž. Koudelka proti Tumpeju vložil tožbo radi kleвете. Na razpravi dne 21. oktobra pa je Rudolf Tumpej podal inž. Koudelki častno izjavo, glasom katere je izjavil, da ni imel namena inž. Koudelko osebno žaliti in da ga tudi osebno ni žalil. Ker je inž. Koudelka smatral, da je s to izjavo dobil popolno zadoščenje, je umaknil svojo tožbo proti Rudolfu Tumpeju.

Ko je g. Tumpej take stvari očital, si pač ni mislil, da bo zadeva zanj tako klavirno končala. G. Tumpej si je sploh poskrbel, da bo postalo njegovo ime slavno potom sodnijskih obravnav, saj je vtaknil svoje prste tudi v »Mariborsko podporno društvo« ter vložil neke ovadbe, ki pa bodo zelo, zelo drage.

Veseli nas, da moremo konstatirati, da se mariborska zvezarska podružnica in g. Tumpej zelo vneto bavi s prijavi in ovadbami, ker to je za železničarsko organizacijo, kot je zveza, lepo spričevalo.

K reformi strokovnih organizacij.**Za popolno svobodo strokovnih organizacij.**

Omenili smo že zadnjič, da se namerava strokovne organizacije podrediti delavskim zbornicam oziroma ministrstvu za socialno politiko.

Vprašanje nastane, kakšen namen naj ima taka reforma? Ali naj se z reformo da strokovnim organizacijam varuštvo delavskih zbornic in ministrstva socialne politike ali pa se s tem določa le kompetence, potem katerih naj strokovne organizacije vrše svoje naloge ter ali so nameravani predpisi, ki bi omejevali avtonomijo strokovnih organizacij ob vršitvi nalog. Krščanska »Delavska Pravica« pravi, da bi s tako podreditvijo dobile strokovne organizacije večji vpliv. To naziranje je napačno. Delavske svobodne strokovne organizacije potrebujejo svobodo, enako svobodo, kakor jo imajo delodajalske organizacije. V svobodi se bodo stro-

kovne organizacije razvijale in si priborile same vpliv, ker morajo biti enakopravne korporacije v državi kakor so podjetniške.

Poleg tega obstoja za svoboden razvoj strokovnih organizacij še druga nevarnost. V vsaki meščanski državi se stalno menjajo režimi, naprednejši z reakcionarnimi. V državah torej vedno grozi nevarnost, da se »zakonito« onemogočijo tudi najpravičnejše delavske zahteve. Videli smo v Nemčiji, kako je krščansko-socialni minister Stegerwald pomagal s svojim razsodiščem znižavati delavstvu plače; dalje kako so avstrijski krščanski socialci zahtevali omejitev delavskega koalicijskega prava. V tistem hipu pa vidimo, da nemška Fordova avtomobilska industrija plačuje svoje delavstvo skoro trikrat boljše kakor ostala industrija ter je nemška industrija zaradi tega pričela gonjo proti boljšim meznim razmeram, v kateri jo podpirajo vse reakcionarne stranke.

Iz teh dovolj tehtnih razlogov je povsem jasno, da morajo delavske strokovne organizacije v svojem delovanju in razvoju biti popolnoma svobodne in same si morajo pridobiti v družbi ugled in vpliv.

Prav nobenih pomislekov ni proti takemu stališču, ker so strokovne organizacije sicer vezane na zakonite predpise kakor vsi drugi državljani in njih korporacije. Ne bilo bi prav, če bi poslušale one, ki hočejo omejevati svobodo strokovnim or-

ganizacijam in predlagajo izjemne ali razredne zakone, ali pa varuštvo, ki bi omejevalo razmah in vpliv delavstva.

Zdelo se nam je potrebno opozoriti na ta dejstva, ker želimo, da bi se zakonite določbe, ki bodo urejevale obstoj strokovnih organizacij, ustvarjale na principu popolne svobode delavskega razreda v organiziranju obrambe gospodarskih, socialnih in kulturnih pravic.

Knjiga**„Taškent, kruha bogato mesto“**

ki je sedaj izšla, je krasno delo. To je roman ruskega pisatelja Neverova iz dni velike lakote 1921. leta. [Prevedel je roman Iv. Vuk. Strani ima 160, v kartonskih lepih platnicah, stane Din 17—, vezana pa Din 28—.

Naročite si to knjigo!

Naslov: Uredništvo »SVOBODA«
Ljubljana, Poštni predal 290.

Boj proti gospodarski krizi v Nemčiji.

V Nemčiji razsaja velika brezposelnost, število brezposelnih je doseglo že tri milijone. Gospodarsko krizo rešuje nemški velekapital s tem, da skuša vse posledice prevesti na delavstvo na ta način, da na celi črti znižuje delavske plače. Delavstvo se je taki rešitvi, ki mora krizo še povečati, odločno uprlo in stopilo v obrambna mezdna gibanja, katerih največje je stavka berlinskih kovinarjev.

Nemške delavske strokovne organizacije in delavska politična stranka, ki je izmed vseh nemških strank številčno najmočnejša, so izdelale poseben načrt za omilitev gospodarske krize in zmanjšanje brezposelnosti. One nastopajo proti zniževanju delavskih plač, za zaposlitev brezposelnih in za znižanje cen vsem splošno potrebnim predmetom.

Znižanje mezd, če se prej niso temeljito znižale tudi cene potrebščinam za življenje, ki torej realno mezdo prebivalstva znižujejo, poslabšuje tudi domači trg za industrijske izdelke, ki se do treh četrtin prodajajo doma.

Recept zniževanja mezd pomeni poslabšanje delavskega življenja in nevarnost, da nezaposlenost še bolj naraste.

Prva zahteva socialne demokracije je, da obenem s strokovnimi organizacijami zabranjuje znižanje plač, preden so se cene v vseh področjih v zadostni meri znižale.

Delavstvo zahteva, da se porabijo vsi politični pomočki v svrhu znižanja cen predvsem tam, kjer se cene umetno vzdržujejo visoko. To je povsod tam, kjer so cene vezane po raznih kartelih ali z drugačnimi dogovori potom zadrug. Vlada ima zakonito možnost, samo da tega vpliva pod pritiskom kartelov ne izvaja in se še celo sama postavlja na njih stališče. Socialno-demokratska frakcija je tudi predlagala: da je te nedostatke odpraviti z razveljavitvijo dogovorov o cenah, znižati carine ali izvajati strožjo kontrolo nad karteli.

Predvsem je treba olajšati tudi z odpravo carine na potrebščine ubožnejšega prebivalstva. Zato zahteva socialna demokracija takoj odpravo carine na uvoz zmrzlega mesa zaradi preskrbe manj imovitega prebivalstva.

Storiti se mora, kar je mogoče. Poleg znižanja cen je treba tudi zabraniti vedno večje davčne goljufije in nalaganje kapitala v inozemstvu. Kriza ne bo minila v par tednih ali mesecih; tega si ne domišljujemo, ker je posledica kapitalističnega gospodarskega sistema. Zato je potrebno, da se ukrene nekaj proti najhujšemu zlu — nezaposlenosti.

Predvsem mora ostati zavarovanje za nezaposlene in se izpopolniti. Splošna nemška Zveza strokovnih organizacij in državnozborska soc.-dem. frakcija zahtevata štiriinštrideseturni tedenski delovnik in obvezo, da se zaposli nove delavske sile. Uvesti se mora prisilno posredovanje dela in zglaševanje prostih službenih mest pri posredovalnicah mora biti obvezno. — Omejiti je nadure s posebnimi določbami ter uporabljati za izravnavo mezd nepotrebne podporne pomočke.

Pri mezdah se naj vračunajo drugi dohodki kakor penzije itd.

Vemo, da bi uvedba 40 urnega tedna, zlasti, če se uvede petdnevni teden, ne zagotavljala po vseh panogah nastavitve novih del. sil. V praksi je namreč pravična dodelitev dela težavna. Vemo tudi, da taka uredba zahteva nekaj žrtve onih, ki so zaposleni. Toda ob veliki bedi, ko bi morda pol ali do enega milijona nezaposlenih delavcev lahko zaposlili, je to potrebna žrtev, da se polagoma izboljša splošni položaj.

V svrhu izobrazbe mladostnih delavcev zahteva soc.-dem. predlog zakonito uredbo (predlog) za razširjenje šolske obveznosti in pripomoč za strokovno izobrazbo.

Tudi za naše razmere velja precejšen del načrtov nemškega delavstva, saj so tudi pri nas redukcije plač, podaljšanje delovnega časa, na dnevnem redu. Gospodarska kriza in z njo brezposelnost raste ter je dolžnost delavstva, da pravčasno pove svoje stališče in zahteva takojšnjo izdelavo načrta za omiljenje gospodarske krize, pri izdelavi katerega hoče delavstvo sodelovati.

Obleke in klobuke barva, kemično čisti, plisira in lika tovarna

Jos. Reich, Ljubljana

To je prava Kolinska cikoriija.

Trgovina s patriotizmom.

Pod tem naslovom je prineslo »Jutro« sledeči članek:

Pod tem naslovom priobčuje »Jugoslovanski Lloyd« z dne 24. X. t. l. izredno zanimiv uvodnik izpod peresa g. Ivana Malinarja. Pisec ugotavlja, kako je naše javno življenje bilo in je žal še vedno prepreženo z verižniki, ki znajo kovati denar celo iz jugoslovanske ideje in iz patriotizma. Pravi, da je že skrajni čas, da trgovina postane in ostane prava trgovina in da patriotizem preneha biti nekakšen sinonim za koncesije, dobave, provizije, sinekure in razne druge posle ter zaslužke brez vsakega dela. Nikar ne dovolimo, da bi se sklepale na račun jugoslovenstva, narodnih idealov in svetinj kupčije, ki s patriotizmom in pravo legalno trgovino nimajo nič skupnega, razen da mečejo na eno in drugo senco kompromitiranja v oči onih, ki ne znajo ali nočejo razlikovati zrna od plevele. Trgovina s patriotizmom se ni zajedla samo v gozdove, banke, industrije, gradnje in dobave, temveč je našla že bogato polje dela tudi v tisku. Kakor gobe po dežju poganjajo iz tal različni listi in publikacije s pompoznimi jugoslovanskimi programi. Ti listi, publikacije in ljudje, ki jih urejajo in izdajajo, stanejo težke milijone, katere mora nekdo plačati. A kdo vse to plačuje? Zopet gospodarski krogi, na katerih blagajne se pod raznimi patriotskimi gesli, firmami in pritiski apelira. V zadnjem času dobivajo naši industrijalci, trgovci in bančniki dopise od nekega »Zavoda za nacionalno propagando« v Zagrebu. Ta zavod namerava izdati koledar »Za kralja i otadžbinu« v 100.000 izvodih in zahteva zanj oglase po 3000 dinarjev za stran. V koledarju se bo pisalo o delu vlade, o zaslužnih narodnih in gospodarskih delavcih itd. Dopisi tega zavoda z lastnim grbom, številko in podpisom »upravitelj« so na zunaj strogo uradni in gospodarski krogi, pripravljeni podpreti vsako patriotsko akcijo, se samo vprašujejo, kje je ta zavod registriran, kdo ga vodi in kdo stoji za njim. Toda ta odgovor je težko dobiti brez pomoči — policije.

Ti časopisi so torej vzeli v zaščito gospodarske kroge, da se jih ne bi preveč izmoghavalo na račun »jugoslovanske ideje in patriotizma«.

Železničarjem v Sloveniji!

Obleka se nikjer toliko ne kvari, zmečka, zamaže, kakor na potovanju. Človek pride čestokrat v položaj, ko ne ve, kam bi se obrnil, da bi se obleko zopet popravilo in zlikalo. Da v bodoče ne bode v skrbeh za Vašo garderobo, se poslužite prilike, ki jo Vam nudi **Wallet Express** v Ljubljani, da Vam obleko zlika za 18 Din, na željo kemično očisti, pošlje in obrne, da zgleda kot nova.

Vsem železničarjem in drugim potnikom polagamo pažnjo na v tej številki našega lista priobčeni inserat trvdke **Wallet Express**, Ljubljana.

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani, priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

želodčno tinkturo

Povdariti pa moramo, da se skuša še bolj **izrabljati delavstvo** ter danes kar poganjajo iz tal kot gobe po dežju razne »nacionalne, jugoslovenske organizacije« z vsemi mogočimi naslovi, ki se proglašajo kot edino zveličavne, ki edino imajo pravico do obstoja in organiziranja delavstva. Ker jim delavstvo, ki noče naslediti raznim zgubljenim eksistencam, ki znajo vsak čas obračati le plašč po vetru in se znajo prilagoditi vsaki situaciji, ne sledi, so postali že tako drzni, da groze neubogljivim delavcem s **persekucijami**, da celo z odpusti iz službe, katere bodo izposlovali pri podjetnikih.

Tudi med železničarji so se začeli pojavljati taki agenti in rešitelji, ki pa so doslej povsod odšli z dolgim nosom. Uverjeni smo, da železničarji takim agentom, ki danes delujejo pod firmo nacionalizma, še včeraj pa so bili vse drugo kot vneti Jugoslovenci, da ne govorimo o njih zadržanju še pod bivšo Avstrijo, ne bodo nasledili, ampak znali **brniti in ojačiti svoje svobodne organizacije** — svoj Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije.

Jugoslovenstvo.

Pod pojmom »jugoslovenstvo« razumemo danes miselnost, ki stoji na stališču edinstvene države, to je, da vidijo vsi državljani te države v njej celoto, in sicer politično in gospodarsko ter se tej miselnosti — prilagode, če bi je še ne imeli. Povedali smo že, da mora obstojati ta edinstvenost ne samo v miselnosti, ampak tudi v dolžnostih in dejanjih, če vzamemo državo tako kot je. Politična edinstvenost je tukaj in vsak, kdor bi se prerekal o tem vprašanju, bi samo oviral razvoj. K zdravju miselnosti pa spada absolutno tudi miselnost, da **mora imeti v edinstveni državi delavec enake politične in socialne pravice kakor drugi državljani in popolno svobodo**, da se za te svoje pravice poteguje. Ta misel je izrečena sicer v manifestih režima, večina ljudi pa, ki govore sicer o državni miselnosti, to enostavno prezre. Misel edinstvenosti bo popolna šele tedaj, ko bo obsegala pravice in dolžnosti za vse državljane v enaki meri, predvsem v glavah in dejanjih onih, ki sicer tudi pravijo, da so za delo v novem pravcu. Kot zgled moramo ravno navesti tisto Stankovićevo beograjsko strokovno organizacijo, ki je sama poročala, da so ji dali podjetniki velike denarne podpore ter so te podpore utemeljevali s tem, da bo ta organizacija podpirala delodajalske organizacije v borbi za njih interese. To pač ni nič drugega, kakor ustanavljanje rumenih organizacij, ki naj imajo namen, škodovati svobodnim delavskim organizacijam, kadar se nahajajo v boju za socialne pravice. Beograjski de-

lodajalci so to tudi sami povedali. Zato mislimo in smo prepričani, da pristranska miselnost o državnem edinstvu ni prava. Pač pa je miselnost edinstvenosti prava, če so zagamčene v njej pravice vseh državljanov. **Edinstvenost ni v tem, da hlapčuje delavstvo delodajalcem in ne v tem, da hlapčujejo delodajalci delavcem.**

Nabiraj in množi svoje imetje!

Skrbi za starost! Skrbi za preskrbo otrok!

Splošno kreditno društvo r. z. z o. z. v Ljubljani izplačuje posojila, sprejema hranilne vloge z mesečnimi vplačili in daje svojim hranilcem priliko, da v malih obrokih zbirajo ter koristno nalože potrebne prihranke za poznejše čase.

Ako redno mesečno vplačujete zneske po Din 10, 20, 50 ali 100, se vam nabere z obrestmi od obresti sledeči zneski:

Po letih	Ako plačujete redno mesečno po Din:	10.—	20.—	50.—	100.—
1.	123.12	246.24	615.58	1.231.17	
2.	252.18	504.36	1.260.91	2.521.82	
3.	387.48	774.96	1.937.49	3.874.80	
4.	529.32	1.058.64	2.646.58	5.283.16	
5.	678.—	1.356.—	3.390.04	6.780.08	
6.	833.89	1.667.78	4.169.43	8.338.86	
7.	997.29	1.994.58	4.986.46	9.972.92	
8.	1.168.60	2.337.20	5.842.99	11.685.98	
9.	1.348.18	2.696.36	6.740.90	13.481.81	
10.	1.536.44	3.072.88	7.682.19	15.364.38	
11.	1.733.79	3.467.58	8.668.96	17.337.93	
12.	1.940.69	3.881.38	9.703.43	19.406.87	
13.	2.157.57	4.315.14	10.787.86	21.575.73	
14.	2.384.94	4.769.88	11.924.70	23.849.40	
15.	2.623.30	5.246.60	13.116.47	26.232.95	
16.	2.873.17	5.746.34	14.365.82	28.731.65	
17.	3.135.11	6.270.22	15.675.55	31.351.10	
18.	3.409.71	6.819.42	17.048.57	34.097.15	
19.	3.697.59	7.395.18	18.487.94	35.975.88	
20.	4.000.—	8.000.—	20.000.—	40.000.—	

Iz gornje tabele je razvidno, da vsak hranilec, ki hrani 5 let po Din 100.— mesečno, prihrani **Din 6780**, čeravno je vplačal samo Din 6000. Ako pa zasledujemo nadaljnji razvoj mesečnih prihrankov po Din 100 skozi dobo 20-ih let, se zviša prihranek na **Din 40.000** za vplačanih Din 20.000.—. Ta račun o pomnoževanju prihrankov je malo komu znan, še manj znano pa je, da se zvišajo prihranki v nadaljnjih desetih letih, t. j. pri 30 letnem hranjenju po Din 100 mesečno z že vplačano vsoto Din 36.000.— na **Din 80.000.—** in pri 40 letnem hranjenju s prihranki **Din 140.000.—**.

Trajno in vestno hranjenje u stvarja torej nekaj, kar je sicer nemogoče doseči.

Hranjevanje ustvarja neodvisnost, zadovoljstvo in svobodo človeka!

Pišite še danes po čekovne položnice in začnite hraniti!

SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO
r. z. z o. z. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 13.

Razno.

Železničarski koledar za leto 1931 je izšel ter so ga dobile te dni vse podružnice. Naklada je omejena ter ga imamo v zalogi skupno le še 300 izvodov. Zato pozivamo vse podružnice, ki rabijo še kaj koledarja, da ga takoj naroče, odnosno pridejo v nedeljo sami iskat na centralo. Cena je Din 10.— ter se odda centrali po Din 9.— za vsak izvod s posebno čekovno položnico, katere smo že dostavili podružnicam.

Podprite s. Rapa. S. Rap se nahaja s svojo družino pred zimo v največji bedi. Prošnja za pomilostitev, ki je vložena, doslej še ni bila rešena. Ker je bil s. Rap popolnoma po nedolžnem odpuščen iz službe po 24-letni službi (ljubljska disciplinska komisija ga je dvakrat na podlagi priči in ustmene razprave popolnoma oprostila) na podlagi razsodbe disciplinskega sodišča pri Generalni direkciji, apeliramo ponovno na podružnice, da čimprej obračunajo nabiralne pole, da omogočimo Rapu preživljanje družine čez zimo.

Splošno kreditno društvo, Ljubljana. Opozarjamo vse železničarje na članek »Nabiraj in množi svoje imetje«. Splošno kreditno društvo je naš delavski denarni zavod ter je dolžnost vsakega zavednega sodruha, da nalaga svoje prihranke v tem zavodu. V upravi tega zavoda so ss. Vuk, Pušnik, Korošec in Stanko. Namen naših zastopnikov v upravi tega društva je železničarjem, ki pridejo v stisko in bedo, nuditi posojila po najnižji obrestni meri in se je zato naredil sklep, da se bodo vse vloge železničarjev porabljale izključno zopet za posojila v prvi vrsti organiziranim železničarjem ter se bodo za ta posojila obresti občutno znižale. Kdor želi štediti ali z redno mesečno štednjo preskrbeti svoje otroke, naj takoj piše ali na naslov društva ali pa na našo centralo in mu bomo dali vsa potrebna pojasnila.

Gospodarska poslovalnica.

Železničarji, pridite v Gospodarsko poslovalnico v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13 ali v Mariboru, Aleksandrova c. 45. Priporočamo vam našo zalogo raznega blaga za zimo po zelo nizkih cenah, zlasti: **Češko flanelo** fine kvalitete po Din 9.50 do Din 10.— meter. Priporočamo jo za damsko perilo, kakor tudi zlasti za šolsko deco. Težko flanelo boljše kvalitete priporočamo železničarjem za srajce po Din 14.— in Din 15.— in najfinjšo oksford flanelo za perilo po Din 16.— do Din 18.—.

Osobju, ki dela na prostem v mrazu, priporočamo **Köper-barhent**, moder, rjav, siv in bel raznih kvalitet po Din 11.— do Din 22.—. Priporočamo **triko-perilo** za moške in ženske, dalje, dolge 220 cm in široke 145 cm, izdelujemo prešite odeje po naročilu.

Poverjenikom „Cankarjeve družbe“.

V kratkem se bodo začele razpošiljati knjige Cankarjeve družbe.

Vsakemu poverjeniku bomo za člane, ki jih je nabral, poslali knjige skupno. Poleg bo priložen seznam njegovih članov in bloki za nabiranje članov.

Pri razdelitvi knjig poberite že obenem članarino za prihodnje leto. Če člane navadite, da bodo pri prejemu knjig plačali članarino kar za prihodnje leto, je prihranjenega mnogo dela in tudi članstvo se poveča. Letošnje knjige so lep dokaz, da se izplača biti član »Cankarjeve družbe« in da se članarina 20 Din bogato obrestuje.

Vsak član ima pri prejemu knjig plačati stroške, ki so nastali pri pošiljavi knjig. Koliko, vam bo sporočeno obenem s prejemom knjig. Poverjenik, ki pa pride sam po knjige, pobere samo stroške, ki jih je imel s prepeljavo ali prenosom knjig.

Poverjeniki, zaslužite rokave in naj pri razdajanju knjig vsak, ki prejme knjige, že takoj plača za prihodnje leto. Če ni drugače, vsaj prvi obrok naj plača.

Pokažimo, hlapci Jerneji, da smo silni in močni.

ODBOR
Cankarjeve družbe.

Posebno priporočamo našo izbiro blaga za službene obleke, zlasti **tirolske lodne** po Din 105.—, 120.—, 135.—, 145.— in Din 175.—. Železničarji, ogledite si pred nakupom našo zalogo in pristopite kot člani!

Vse prosimo, da nam vsak nedostatek pri blagu takoj javijo, da bomo nedostatke odstranili.

Gospodarska poslovalnica
železničarskega osobja.

Opozorilo podružnicam.

Vse podružnice opozarjamo, da morajo v lastnem delokrogu vsakega člana, čim je dva meseca v zastanku s članarino opozoriti, da zaostalo članarino plača. S tem prihranijo delo centrali in če dotičnik še tretji mesec ne plača članarino, naj podružnica pri obračunu stavi predlog, da se ga v smislu pravil saveza črta iz staleža in mu ustavi list. Izjeme so le v slučajih bolezni, ko član res ne more plačati članskega prispevka.

»Bajtar«, stavbena in kreditna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani, se je preselil iz prejšnjih prostorov v **Kolodvorsko ulico 26, dvorišče**. Uradne ure so vsak ponedeljek in petek od pol 19. do pol 20. ure in vsako sredo od pol 11. do pol 12. ure. Načelstvo.

ORIENT

DRUŽBA Z OMEJENO ZAVEZO, LJUBLJANA

Tvornica suhih in oljnatih barv ter firneža in steklarskega kleja. Velika zaloga slikarskih in pleskarskih potrebščin, študijskih in umetniških tempera ter šolskih barv. Tuši, paste, čopiči in stojala za slikarje in risarje v največji izbiri in po najnižjih cenah.

Prodajalna:

LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 14.

Železničarjem

se priporoča

Fran Iglič,

krojaški atelje in specialna izdelava uniform za železničarje

Ljubljana, Pražakova 10

v bližini Gospodarske poslovalnice.

Pozor lovci!

Popravila orožja najceneje pri novootvorjeni puškarski tvrdki

ALBIN ŠIFRER

Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

Zraven restavracije Novi svet.

Orožje, streljivo, ribarske potrebščine.

Likanje

moške ali ženske obleke

18 Din

Moško, damsko garderobo najhitreje zlika, kemično čisti, temeljito pošije, na željo napravi novo podlogo, tudi obrne, da je kot nova

Wallet Express,
Ljubljana, Stari trg 19

Za 3 dinarje

se popolnoma nasitite v delikatesni trgovini na

Cankarjevem nabrežju št. 5

Ljubljana

Točijo se najboljša dalmatinska vina.

FRANC KLEMENC

tovarna salam in konzerv

Vič pri Ljubljani

A. VERBAJS

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 10

Telefon 2867

Tovarniška zaloga elektrotehničnega instalacijskega materiala, kuhalnikov, telefonov električnih zvoncev, svetil itd. Radio aparatov, detektorjev in vseh sestavnih delov. Prevzame v izvršitev v točno, ceno in strokovnjoško vsakovrstne instalacije popravila in montažna.

KOBILICA

AVGUST

TAPETNIK IN DEKORATER

Ljubljana, Dunajska cesta 25, vhod
Dvorčakova ulica 3 dvorišče
(Tönniesova hiša)

prevzame vsa tapetniška dela

Zaloga žime, afrika i. t. d.

Doxa
300 Din

Omega
450 Din

PRECIZNE URE

Schaffhausen, Omega, Doxa i. t. d.
dobite najceneje pri urarju

L. VILHAR, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 36